

STORYTELLING – SLAVNÉ OSOBNOSTI

Lucie Miklišová

Kathrin Switzer

Stojím na startovní čáře. Na hrud' jsem si přilepila číslo 261. Ruce mám zpocené. Srdce mi málem vyskočí z hrudi. Pak slyším bum. A běžím. Najednou nic necítím, žádný strach, stres, nic.

Když byla malá holka, nikdy bych neřekl, že se jí něco takového povede. Pomáhal jsem jí v každém jejím kroku, ať to bylo špatně nebo dobře. Měli jsme pevné pouto, které nám nikdo nemohl vzít.

Jednou jsem s rodiči seděla doma před televizí. Zrovna na sportovním kanále vysílali závod v maratonu. Netrpělivě jsem ho pozorovala. Bylo to úchvatné, co člověk dokáže. Do cíle se slzami v očích doběhl první muž. Všichni křičeli a házeli mu kytice. Po skončení závodu jsem stále čekala před televizní obrazovkou. Rodiče nechápali, proč tam stále sedím. Ptali se mě. Ale já jsem v tichosti seděla dál. Pak jsem se zvedla a dotazovala jsem se, kde je první žena, proč jí neukážou. Oni na to nemohli najít odpověď. Nakonec tat'ka ze sebe dostal několik slov: „Víš, holčičko, to není nic pro ženy.“ V tu chvíli jsem dostala velký impuls. Já to zvládnu.

Hned druhý den jsem nasadila běžecké boty a vyběhla jsem. Bolelo to, nedokázala jsem uběhnout celý kilometr v kuse. Ale nevzdávala jsem to. I když pršelo, sněžilo, bylo ukrutné horko, stále jsem trénovala. Nebylo to jednoduché, to si pište, ale chtěla jsem, moc jsem chtěla. Nedovedete si představit, jak mě nohy strašně bolely. Nejednou jsem měla kůži sedřenou až do krve. Všichni vidí jen to pěkné, ten úspěch, ty medaile, ale za tím vším se ukrývá strašná dřina, odříkání, bolest, slzy smutku, ale i radosti, nenávisť k běhu. Vše se to ve Vás mísí. Nesmím zapomenout zmínit, že i rodiče kvůli mně prožívali těžké chvíle, kdy jsem se k nim nechovala správně a tak, jak si zaslouží. Ale ve své hlavě jsem měla ten cíl ukázat světu, že ženy jsou stejní jako muži a že můžou dokázat to, co oni. Šla jsem si za svým cílem.

Vždycky byla tvrdohlavá. Někdy jsem měl pocit, že tu dívku, která stojí přede mnou vůbec neznám. V tom období, kdy trénovala na maraton, byly dny slunečné, ale převahu měly dny s náladou zamračenou. Často jsme se pohádali kvůli malichernosti. Ale stále jsem jí miloval. Jako tenkrát, když zkoušela zaběhnout svůj první maraton nanečisto.

Dneska se mnou jede táta. Veze mi pití i jídlo, kdyby přišla krize. Vyběhla jsem v ranních hodinách. Slunce ještě nevyšlo na obzor. Všechno šlo

podle plánu, prvních 25 km jsem byla uvolněná a běželo to samo. Pak, ale začalo peklo. Křeče v nohách, bolest břicha. Hrůza a utrpení. Nebylo možné ani přejít do chůze, křeče by byly mnohem intenzivnější. Myslela jsem si, že to nezvládnou, ale podpora táty mě povzbudila a poslala kupředu. Po pěti hodinách jsem doběhla domů úplně vyčerpaná. Byla jsem tělo bez duše.

Toho dne, kdy jsme vyrazili na tak dlouhou trať, myslel jsem si, že to nezvládnou. Při vbíhání do třicátého kilometru vypadala strašně. Chtěl jsem, aby přestala, ale ona má slova neposlouchala. Nesl jsem velmi těžko pohled na trápení mého dítěte. Jakmile jsme se vrátili domů, byl jsem na ni neskutečně pyšný.

A je to tady, den D. Ten den, na který jsem se chystala. Den, který má změnit postoj k ženám v maratonu. Věděla jsem, že na startovní listině nesmí být žádná žena. Zapsala jsem se tedy jako K. Switzer, aby nikdo nepoznal, že jsem žena, a abych vůbec mohla nastoupit na startovní čáru. Před startem jsem se nalíčila, abych všem ukázala, že jsem žena.

Závod začal, bála jsem se reakcí mužů na startu, ale to, že tam stojím, jim nijak zvláštní nepřipadalo. Ba dokonce mě podporovali. Věděla jsem, že dneska závod musím dokončit, a věděla jsem, že překonat 42. kilometr bude těžké. Byla jsem asi v čtvrtině závodu, když mě jeden z pořadatelů chtěl vytrhnout ze závodního pole, ale muži kolem mi pomohli a pořadatele zastavili. Fandili mi a podporovali mě. Dodnes si pamatuji, jak jsem vbíhala do cíle. Viděla jsem rodiče, jak pláčou radostí. Doběhla jsem a položila jsem se v slzách radosti na zem. Nemohla jsem uvěřit, že se to stalo, že jsem dokončila závod.

Strašně jsem začal brečet radostí. Moje dcera se objevila v cílové rovině. Byl jsem hrdý otec.

Petra Tkáčová

Elvis Presley

Bylo to v zimě roku 1959, když jsem se s ním setkala poprvé. Byla jsem jako čtrnáctiletá na soukromém večírku mého nevlastního otce, který byl tehdy důstojníkem vojenského letectva. Elvis seděl na pohovce a díval se přímo na mě přes celou místnost a já jsem hned věděla, že to bude ten, kterému bude patřit moje srdce, protože jsem na něj zírala stejně jako on na mě.

Byla jsem do něj naprostý blázen. Mnohdy bylo velmi těžké se soustředit na školu, poněvadž mi často volal. Jen těžko jsem se dokázala přinutit myslet na něco jiného než na Elvise.

Díky němu jsem nakonec přestoupila z německé internátní školy a dostudovala střední v Memphisu, a tak mohla žít s ním v jeho sídle. Otcí sice bylo dost proti srsti, ale povolil mi to.

Spoustu věcí mě naučil Elvis. Jak se oblékat, jak vystupovat na veřejnosti, chodit, mluvit, dokonce i jak se líčit. Byl to pro mě učitel, do kterého jsem byla zamilovaná. I když jsem byla mladinká a on přeci jen o deset let starší než já, nikdy svého postavení nezneužíval, byl velmi milý a zdvořilý, vážil si mě. Když jsme spolu začínali, tak jsme často mluvili o pocitech a o jeho smutku, který se týkal jeho zesnulé maminky. Miloval ji a s její smrtí se nikdy úplně nesmířil. V těchto těžkých chvílích jsem se mu snažila být oporou.

Byl to inspirativní člověk. Měl vždy spoustu energie, když byl na jevišti a hrál. Vyzařovalo to z něj. Na pódiu to byl on. Tančil, houpal boky, hrál na kytaru a zpíval jako by mu šlo o život, a žil ten moment naplno. Viděla jsem mnohokrát na vlastní oči, jak dokázal davy lidí naprosto zbavit všech smyslů. Byli to tedy většinou mladé dívky. Když zpíval *Love me tender*, vždy je líbal a dával jim všemožné šátky, které mu na jevišti podávali zvukaři nebo někdo poblíž, aby je těm holkám rozdal. Nesnášela jsem to, ale musela jsem to tehdy spolknout. Byla to reklama.

Do naší svatby bylo vše téměř dokonalé, alespoň tak si to pamatuji. Po osmi letech známosti jsme se v květnu roku 1967 vzali. Svatba byla pompézní a přesně taková, jakou ji Elvis chtěl. Řekl skoro detailně, co a jak má být. Měla jsem obarvené vlasy, podle jeho přání, na stejně černou barvu, jakou měl on. Vybral mi šaty a zvolil pro mě účes. V těchto malichernostech jsem mu vyhověla. Za nedlouho po svatbě se náš společný život změnil.

Elvis byl častěji na turné anebo na zkouškách, stále se svými přáteli a kapelou. Často jsem byla u něj až na druhém místě. Miloval mě, to ano, ale netrúvil se mnou nebo s naší dcerou mnoho času. Neměla jsem ani právo na to, být se svými přáteli a byla omezena pouze na ty, které mi on sám vybral. Byli to jeho přátelé, tudíž podle něj i moji, ale já jsem to tak nebrala. Chtěla jsem mít svoje přátele a trávit s nimi čas, anebo si je pozvat do domu. Což bohužel nešlo.

V těchto časech jsem byla často sama, tudíž jsem se více soustředila na práci a výchovu naší dcery. Teprve jsem se začínala pohybovat v beauty byznysu, ale ztracená jsem nebyla. Měla jsem množství kontaktů, takže o spolupráci nebyla nouze. Napomohlo tomu i to, že jsem byla často viděna v časopisech.

Naše odloučení a tlak médií, Elvis a já a naše dcera. Lidé v našem okolí. To všechno bylo příčinou konce našeho manželství. Elvis nechtěl polevit ani trochu ve své práci. Začal mít časté psychické potíže, deprese, úzkosti... A i když jsem navrhovala, ať jedeme na čas pryč do Evropy, tak to odsouval a raději pracoval. Měl problémy s tím, jak odpočívat, prakticky to nedělal nikdy.

Pak následovaly výbuchy vzteku anebo zhroucení. Nepracovali jsme téměř vůbec na našem vztahu, ale i tak jsem se snažila stát vždy při něm.

O jeho vztazích s dívkami jsem měla tušení, byla toho celá média, ale Elvis to vždy vyvrátil. Nechtěla jsem se ho vzdát. Elvis mě prakticky vychoval a opustit ho bylo velmi těžké. Ale dusilo mě to, být tam a pozorovat ho i jeho nevyzpytatelné chování. Bylo to nebezpečné jak pro mě, tak i pro naši dceru. Nemohla jsem to už snést.

Naše manželství sice po šesti letech skončilo, ale my jsme si byli i nadále blízcí. Pravidelně mi volal ještě další čtyři roky. Stýkali jsme se a navštěvovali se. Jeho stav se ale zhoršil. Dostal se do finančních potíží a téměř se topil v těch zdravotních. Nebylo cesty zpět, nebylo člověka, který by ho dokázal zachránit, to mohl pouze a jedině on sám.

Priscilla Beaulieu Presley

Jana Františka Pawelková

Jerome Robbins

Kráčel ulicemi západní části New Yorku a obdivoval pravidelnost architektury, která dávala nekonečnou svobodu barvám, ale tvary držela zkrátka. Cihlové domy podpíraly kovové konstrukce žebříků a balkonů, jejichž stín za slunného počasí tvořil pavučiny na rozpálených chodnících velkoměsta.

Na první pohled mohl člověk vidět to, co Jerome, když se procházením právě po těchto ulicích snažil uvolnit a načerpat inspiraci. Nic. Obyčejné markýzy krámů zakrývaly lidské životy a zatažená okna jen těžko dovolila zajímavosti vyjít ven. Avšak když vejdemo pod červeno zeleně pruhované přístřešky, setkáme se s lidmi. S bezednými studnicemi inspirace, s nevymyslitelnými osudy, vášnivými touhami, lidskou zlobou i smutkem... To vše se skrývá uvnitř a to vše chtěl režisér ukázat světu. Byl rozhodnutý těly tanečníků vykřičet to, co duše sama říct neumí.

Bylo už asi půl osmé, když se Robbins podíval na své zlaté hodinky ukazující, že za půl hodiny začínají korepetice a následně taneční zkouška na Broadwayi. Ale i kdyby už začala, nenechal by si ujít ranní kávu v Café Luxembourg na 70. západní ulici. Nedokázal odolat silnému pressu bez cukru a mléka v kombinaci s útulnou terasou a letního, pomalu šplhajícího slunce na oblohu, která se však v téhle části města ořezávala na pravouhlé tvary.

Byla to jedna ze stovek, možná tisíců, broadwayských kaváren, ale přece v něčem jiná. Přebývaly v ní neutuchající vzpomínky na první skutečnou lásku Noru Kaye. Proslulá ulice amerických umělců byl jejich domov. Zde pracovali, žili, milovali se a smáli, než přišel Jeromův zvrát. Mohli

spolu vést dokonalý život plný dokonalého tance, ale Nora pro něj nebyla dost dobrá. Jerome chtěl víc, někoho sobě rovného. A to v ženě, jakékoliv ženě, najít nemohl. Ale přece jen pocit blízkosti místa, kde bylo vše vždy v pořádku, mu pomáhal překonávat tlak, který s narůstajícími natáčecími dny dodával choreografovi pocit, že musí odvést stále lepší práci, než vykonal.

Dneska se příliš nezdržel. Zaplatil kafe pár drobnými, které vylovil v šedých kalhotách se vzorem kostek, jež tvořily protínající se tenké černé proužky, seskupené po třech, a vyrazil směr divadlo. Při zbrklém průchodu skleněnými dveřmi se ještě letmo pozdravil s Tamarou, zdejší číšnicí, a i přes to, že má na vše vždy dost času, přidal do kroku.

“Í raz, í dva, í tři, í - tohle nemá cenu!” opět přerušil šňůru tanečních kroků choreografie k písni America zavrčením, se kterým není radno si zahrávat.

“Energie! Rozumíme tomu slovu? Dnes obzvláště mám pocit, že jistým tanečnickům, nechci jmenovat, vypadlo ze slovníku! Tak si račte co nejdřív vzpomenout! Koho to má bavit, dívat se na ty povadlé ruce. Chci výraz a energii!”

Zavládlo hrobové ticho. Jerome byl výborný tanečník i choreograf a jeho režisérské zkušenosti se po uvedení úspěšné divadelní hry West Side Story nedaly popřít. Nikdo si nedovolil ani hlesnout přesto, že tanečníci jistou scénu přetáčeli už po několikáté.

“Znovu! A tady to trochu pozměníme. Děvčata, krok na začátku druhé sloky nebudete dělat všechny, ale připojíte se k Ritě až na třetím taktu. Umocníme efekt té vlny v bocích. A taky posuneme pozici pánů tak o dva metry dozadu a konečné seskupení nebude řada, ale diagonála,” a ihned hbitě vytáhl křídu z kapsy, aby graficky na zem naznačil změny. Křída a hroznový cukr tvořila základní výbavu choreografovy kapsy.

“Tak to ne! Takhle to dál nejde, Jero!” ozval se výstražně Robert Wise. Jako hlavní režisér filmu musel mít přehled o všem a nejednou se k němu dostalo varování o překročení rozpočtu kvůli častému přetáčení Robbinsových hudebních scén. “Dnes doděláme Americu a odpolední zkoušku choreo vedu já. A Jero, s tebou chci pak mluvit.”

Odvolá ho. Jerome to moc dobře věděl. Už několikrát se spolu o tom s Robertem hádali a nejednou odcházeli s hlubokým neporozuměním vůči sobě. Co jsou prachy oproti tak slavnému dílu, ke kterému mají úspěšně nakročeno? Nedokázal si Jerome tvrdohlavě uvědomit jejich limitovanost. Po sporu se však uměl rychle uklidnit. Nevzdával věčný boj o prostor pro svou tvorbu. Vykouřil aspoň jednu cigaretu za chůze kolem divadla v jakémkoliv počasí a rád si při tom ostře zanádal. Ovšem nikdy nemyslel nic skutečným významem slov, jako se nesly ulicemi Broadwaye. Tedy aspoň později, když se uklidnil.

Teď ale nechtěl řešit své postavení ve filmu. Byl zde, aby pracoval s tancem a lidmi, aby dělal to, co miluje.

Došel třemi kroky ke stolu, kde stál jeho keramický hrnek s nehezky tvarovanou kočičkou, jež vytvořila Cydney. Neteři bylo deset let, když Jeromovi s radostným hupkáním předala tento dárek se slovy: "Kočky umí taky tančit, strejdo." Nikdy by při zkouškách nepil z ničeho jiného, tolik pro něj znamenala jeho sestra Sonia a její dcera. Dlouze z něho nasál ostrý černý čaj a pokračoval.

"Vraťme se k práci. Víte, co je energie? Energii najdeme ve všech pádech i formách, dokonce i slovních družích. Toto slovo nutně musí vyjadřovat tanečnickovu životní snahu o tělesný projev! Na vše potřebujeme sílu a energii a poté každá slabost podléhá nám a našemu záměru. Energie se dá kumulovat do nejrůznějších stavů a skupenství a už je jen na nás, jak s ní budeme zacházet a v jaké podobě ji předáme dál. To je energie! Tohle po vás chci!" dokončil myšlenku s následným hlubokým nádechem a opětovným přesvědčením, že jeho práce má smysl.

"Nashle, Velký táto," loučili se smělejší tanečníci při odchodu ze zkušebny. Jeroma měli rádi. Vyžadoval preciznost, disciplínu a úplné nasazení, a tím je posunoval dál. I Jera těšilo tohle oslovení, ale dnes v něm cítil hořkou chuť odchodu od rozdělané práce. Převlékl si už třetí zpoceně triko za dopoledne a s pár stříky voňavky ebenového dřeva vcházel do šatny režiséra. Věděl, že tohle triko už dnes nepropotí.

I přes vyhazov, který mu Wise rozhodně sdělil, se Robbins dostavil na odpolední natáčení na 61. západní ulici. S filmem se těžce loučil. Domů odcházel rozpáleným podvečerním Manhattanem vzpřímenou chůzí s mírně vytočenými špičkami od sebe. Bradu měl zdviženou tak jako vždy. I tentokrát by na lidi, kteří ho neznají, působil jako povýšený. Nikdo by nezpozoroval jeho vnitřní rozpolcení. Takový on byl.

Za pár měsíců si však stejnou chůzí odnášel Oscara za nejlepší režii ve filmovém muzikálu West Side Story s hrdostí, jež mu náležitě patřila. Nechal v něm kus svého srdce i umu, to Jerome Robbinsovi nikdo vzít nemůže.

Lucie Uhrová

Ponořen ve vlastních myšlenkách

Ve světle pouličních lamp poletovaly první sněhové vločky. Studený vítr otrásal se stromy a nedovolil, aby se sníh v poklidu snesl na zem. Do tichého zimního večera se ozývala hlasitá hudba z oken jejich pronajatého bytu. Seděl na svém obvyklém místě naproti otevřenému okna a pouštěl si svou oblíbenou gramofonovou desku, kterou nedávno dostal od svého přítele ze zahraničí. Studený vítr si hrál s jeho prošedivělými vousy a rozházel mu několik papírů po místnosti.

Užíval si skutečnost, že až se zítra ráno probudí, před jeho dveřmi nebude žádný výhružný dopis. Totiž, abyste pochopili, před pár lety žila v přízemním bytě této staré vily rodina básníka Vladimíra Holana. Tento muž byl opravdu morous, básně měl sice krásné, ale užívat si nedokázal. A také si v jednom kuse stěžoval na časté večírky u Werichových.

Někde uprostřed místnosti se na zemi povalovalo nové vydání Rudého práva a kousek od něj rozepsaný dopis, který měl zanedlouho mířit do Ameriky, jak napovídalo psaní na obálce. K dopisu byla přidána i černobílá fotografie malého děvčátka, které se usmívalo od ucha k uchu. Pod fotografií bylo neúhledným písmem naškrábáno, Fanča 9 let. Byla v jistých věcech po svém dědečkovi. Její dopisy pro strýčka Jiřího byly vždy stejně dlouhé, jak psal on sám. Minulé Vánoce si dokonce usmyslela, že si bude zapisovat všechna jména hostů, kteří přijdou popřát Werichovým krásné svátky. Napočítala jich 154 i se sebou. A v kolonce povolání, které bylo u každého hosta zaplněno, měla napsáno velkým písmem VNUČKA. Tomu se doma ještě hodně dlouho smáli.

No jakpak by ne, u Werichů se smálo neustále. Tak jako v divadlech, kde vystupoval se svým nejdůležitějším životním přítelem Jiřím Voskovcem. S Jiřím se poprvé setkali, už v dětství a později se více seznámili na Masarykově gymnáziu v Praze. Padli si opravdu do noty, ale život je několikrát rozdělil. Nejsmutnější bylo loučení po válce v Americe, kdy se Jan do Prahy vrátil sám. Ale i přesto byli jako divadelní dvojice dost známí. Lidé je měli rádi, obzvláště jejich forbíny.

Před pár lety se spolu s Jiřím po dlouhé době setkali ve Vídni, vypili dvě láhve rakouského vína a povídali si o všem možném. Také si zavzpomínali na Osvobozené divadlo, na jejich přítele a muzikanta Jaroslava Ježka a léta strávená v Americe. Jiří mu často z Ameriky posílal věci, které zde v Československu nebyly dostupné. Měl zásobu doutníků a nedávno mu dokonce přišel i balíček se šachovnicí, která nyní stála na obrovské věži z knih.

Zaujatě ji pozoroval, jako kdyby čekal, kdy se zhroutí na dřevěnou podlahu. Byl v myšlenkách nejspíš úplně někde jinde. Sáhl pro svou kovovou krabičku na cigarety. „Tak dnes už opravdu poslední,“ zamumlal si ochraptělým hlasem sám pro sebe. Tuto větu obvykle opakovala jeho babička, u které strávil dětství.

Z gramfonové desky dozněly poslední tóny pomalého blues a v pokoji nastalo ticho. Jan Werich se s úsilím postavil, zavřel okno a nechal za sebou večerní Prahu.

Doubravka Lexmanová

(Ne)obyčejný den

Ráno jsem se jako obvykle probudil ve své dřevěné posteli vedle spící Zdeny. Odhrnul jsem těžkou pérovou duchnu a z nočního stolku si na nos nasadil brýle. Možná už nejsem nejmladší, ale síly mám pořád za dva. Co že jsem si oblékl? To je snad každému jedno, a kdo by se nad tím pozastavoval, byl by povrchní a povrchní lidi, ty nemám rád. Povrchně přemýšlí pouze hloupí, a jak říkám, na světě je zavedeno, že spousta hloupých si hraje na chytré. Z chytrých, kterých je na světě nedostatek, si jen ti nejchytřejší hrají na hloupé. Mnohem důležitější pro lidské bytí a přeci i pro potěchu je dobré jídlo. To by lidi mělo zajímat více než to, co má kdo na sobě.

To ráno jsem dostal chuť na pořádnou snídani. Na té nesmí chybět míchaná vajíčka s pořádně do křupava propečenou slaninkou, párečky, pár hubami a nějakou tou grilovanou zeleninou. Pokud by nikdo nenamítal, fazole bych vynechal, a naopak přidal ještě dva plátky slaniny. Přeci jen tuk dodává jídlu tu pravou chuť. Bez tuku je jídlo neslané a nemastné, a to nikomu nejede. Snídaně musí být základem dne, z čeho by člověk jinak žil? Samozřejmě že z jídla, ale abych neopomněl, tak také z vědění. Nejlépe, když má člověk obojí. Sytý hlupák bude hlupákem stále a hladový chytrák nic nového nevymyslí.

Po snídani jsem měl čas, kterým by bylo hříchem mrhat. Čas je neúprosný, na nikoho nečeká, na nic nehledí. I když čas vlastně vůbec neexistuje. Čas vymysleli chytráci, aby věděli od kdy do kdy a co za to. Takže vlastně nejsme omezováni časem, ale omezováni společnostmi, která stále někam spěchá. Jako by se lidé nemohli na chvíli zastavit a porozhlédnout se po té naší krásné matičce zemi. Každý den je nám darem a kdo ví, kdy naposled mu bude dovoleno spatřit tu krásu přírody, kterou každý přehlídí. Protože nesnáším pohled na tyto hlupáky, kteří se soustředí jen na svoji kariéru a neumí se na chvíli pozastavit, mnohdy ujedou pryč z Prahy někam k rybníku si zarybařit. Tam je klid a prostor k přemýšlení.

Také procházka na čerstvém vzduchu je nejlepší lék na bolest hlavy. Nejen, že si hlavu pročistíte, ale během procházky se vám začnou honit hlavou stovky různých nápadů. Zrovna onehdá jsem se byl projít. Šel jsem lesem a potom kolem rybníku, kam chodím velmi rád rybařit. Uviděl jsem tam pohozenou lahev, která smrděla octem. Páchlo to opravdu kysele. Vedle lahve od octa se povalovala návnada a mě v tu chvíli napadl příběh O rybáři a jeho ženě. Příběh možná člověka napadne jen tak z ničeho nic, ale dát mu duši, to je to umění. To chce talent a cvik. Na příbězích je založena veškerá naše existence, příběhy se předávají z generace na generaci. Mnohdy to jsou jen báchoroky a hloupé povídačky, ale potom se tam najdou ty pravé obroušené perličky, které člověk do smrti nezapomene.

To je tak, když bystré dítě pozorně poslouchá příběh, ve kterém je ponaučení například o tom, že člověk nemá být hamižný a má se chovat laskavě

k druhým. Představme si malého Pepíka, je hodný na jeho spolužáka Toníka, půjčí mu kuličky na hraní a za to dostane Pepík od Toníka lízátko. Malému hochovi, nebo děvčeti, kterým se takový příběh líbil, si ho zapamatují, ale nejen to, také jednají podle toho, co slyšeli, co je zaujalo a co si myslí, že je správné. Vidíte, jak příběhy dokážou vychovávat? Příběhy mají velikou sílu, a to nejen u malých dětí, ale také u dospělých, i když ti si to mnohdy neuvědomují. Malé děti jsou přec nevinné duše a učí se z toho, co je jim nejbližší, kdežto dospělí často věci velmi podceňují.

Ano, jsem si vědom, že dávám veřejně najevo své názory, ale nestydím se za ně. Už když jsem byl mladší, považovali mě za drzého a musel jsem kvůli tomu opustit školu. Ale to, jaký styl řeči mám, jak se chovám, jaký mám humor, to mě spojilo s Jiřím Voskovcem. S člověkem, kterého si nesmírně vážím a považuji ho za svého bratra, kterého jsem nikdy neměl. Bez toho, jak jsem veřejně vystupoval, bych nikdy nebyl tam, kde jsem teď. A že jsem rád za to, kde jsem.

Na každém dni je něco nového, zvláštního a neobyčejného. Nikdy nevíme, co nás čeká a co si pro nás ten život připraví. Čas má pro nás plné kapsy překvapení.

Hlavně mějte dobrou náladu. Dobrá nálada možná nevyřeší vaše problémy, ale naštvete tolik lidí kolem, že stojí za to si ji užít.

Denisa Jadrníčková

Coco Chanel

Gabrielle Chanel. Docela neznámé jméno, ale kdybych ho změnila na „Coco“ Chanel, to by ji jistě poznal každý. Já jsem ji však měla možnost poznat ještě jako Gabrielle, dívku, která neměla žádnou budoucnost, nebo snad...?

Když se ve své paměti přesunu do daleké minulosti, první vzpomínka, na kterou narazím a která mi v hlavě silně rezonuje, je náš příjezd do kláštera v Aubazine. Psal se rok 1895. Tehdy nás tam otec pohodil jako osiřelá štěňata a já a moji sourozenci jsme tam zůstali sami na pospas nelehkému osudu. Já i Gabrielle jsme byly malé a těžce nás to zasáhlo. Nezbyvalo nám však nic jiného, než takový osud přijmout. Život v klášteře lehký nebyl, ale alespoň jsme měli, kde spát, jíst, a to hlavní, být spolu.

Roky plynuly a my jsme měly možnost pracovat v krejčovské dílně naší tety. Práce to byla nudná a vyžadovala precizní zacházení s jehlou. V tom jsem dobrá nebyla, ale sestře to problém nedělalo. Už v té době si získala pověst mimořádné švadleny. Práce bylo opravdu dost a zakázky se nám kupily na stolech jako pytle slámy, ale moc peněz jsme z toho neměly. Obě jsme se tedy rozhodly vystupovat jako zpěvačky po všemožných kavárnách a

nočních podnikcích. O podnikcích na „vysoké úrovni“ nemohla být řeč, ale nějakou tu korunu nám to do rozpočtu dalo. Jednou, po našem vystoupení, už si ani nevzpomenou po jakém, někdo z publika pokřikl na Gabrielle „Coco“. Důležitý okamžik, ale v té chvíli to byla jen vtipná přezdívka, která se ujala.

A potom se jedno vystoupení pro ni stalo osudové. Měla štěstí, že se tam toho večera objevil Etienn Balsan. Muž, který se stal její jízdou za lepším životem. Bohatý, šarmantní a svobodný. V ten večer se Coco k němu nechovala přívětivě, byla paličatá a své názory projevovala s tvrdým přesvědčením. Bylo tedy obdivuhodné, že se do ní Balsan přes to všechno zakoukal. Coco se dlouho rozmýšlela, co s takovou šancí udělat. Bylo jí jasné, že se možná už další ani nenaskytne. Já jsem o ni měla obavy. Varovala jsem ji, že muž z vysoké vrstvy si ji nikdy nevezme za ženu. Na tuto mou poznámku se jen lehce pousmála.

Komfort, který měla u Balsana, ji vyhovoval, bydlela v krásném domě, jedla drahé jídlo a nosila pěkné šaty. Také měla možnost poznat spoustu nových lidí. Jak muže, kteří ji motali hlavu, tak i ženy, které lačnily po jejím strohém a elegantním stylu. Muž, do kterého se snad poprvé zamilovala, se jmenoval Boy. Troufnu si říct, že on byl jejím hnacím motorem a finanční injekcí do začátku jejího podnikání. Podporoval ji v tom, v čem byla dobrá a ona vzkvétala. Nejprve se věnovala výrobě klobouků, pak se však její zájem o tvorbu začal pomalu přesouvat k navrhování oblečení. Navzdory válečným událostem si otevřela vlastní salón. Měla také Boye a štěstím překypovala. Jejich vztah však nikdy neplánovali zpečetit manželstvím. Coco se nechtěla vdát. Chtěla zůstat nezávislá.

Jen vím, že celý život hledala svou spřízněnou duši, asi aby si nepřipadala osaměle. Je to skoro paradoxní, vzhledem k tomu, jak oblíbená a žádaná ve společnosti byla. Svět jí ležel u nohou.

Pak jsme se už dlouho neviděly. Mě, sestru Julii, už nepotřebovala, žily jsme odlišné životy. Ona si budovala své jméno v Paříži a já se schovala na venkov a její úspěchy sledovala z povzdálí. Gabrielle diktovala nový vkus, určovala trendy, měnila módní styl a doslova kouznila v dílně. Stala se opravdovou módní legendou a já na ni nemohu být více hrdá.

Markéta Cihlářová

Hudební éra Glenna Millera

Glenn Miller seděl ve své pracovně a přemýšlel nad dalším plánem své hudební kariéry. Tehdy, tedy v době před začátkem války, se zrovna nacházel v Dallasu, kde si sem tam přivydělával občasným hraním na pozoun. Po

neúspěšném založení kapely, která se velmi rychle rozpadla kvůli velké konkurenci, však nevěděl, jak na to.

Nepříliš slavný hudebník toho pro hudbu už obětoval opravdu hodně, například ukončil kvůli hudbě své studium na univerzitě v Coloradu. Také projel mnoho turné jako hráč na pozoun v různých kapelách a chodil po mnoha konkurzech. Stále usměvavý, hubený a sebevědomý muž vstal od stolu a přesunul se do ložnice. Ovšem kvůli svému prozatímnímu neúspěchu byl pořád podrážděný a také trochu frustrován. Pokaždé, když vešel pozdě v noci do ložnice, tvářil se tak vážně, až to jeho ženu Helen děsilo. Věděla, že má problémy s kariérou, a byla mu vždy nápomocná.

Jednoho dne, v roce 1937, se Glenn rozhodl, že navštíví svého blízkého přítele, také hudebníka, Bennyho Goodmana. Usedli v Bennyho pracovně, kde hovořili na téma „co dělat dál“. Poté se rozloučili a Glenn se vrátil domů. Z celého rozhovoru mu uvízlo v hlavě jen jediné slovo, a to pokračuj. Bude se tedy snažit přemoci své splíny a začne zase pracovat na svých někdejších plánech. Rozhodl se však, že se lépe inspiruje v New Yorku, kam se také s milovanou Helen vrátil.

Na druhý den se Glenn probudil s velmi dobrou náladou. Jen co vstal, vešel do kuchyně, políbil svou ženu, posnídal a s úsměvem na rtech vkročil do pracovny. Nyní zkoušel opět všechno možné, aby se znovu prosadil. Zažil mnoho nezdarů, ale ty ho naopak motivovaly pokračovat. Neustále se snažil založit kapelu, která by se prosadila, neobvyklou sestavou hudebních nástrojů, hledal zvuk, odlišující se od ostatních, nebo se alespoň neúnavně snažil prosadit jako hráč v nějaké už založené instituci. Momentálně si překonávání překážek oblíbil. A věděl proč.

Až jednou se probudil s úžasným novým zvukovým nápadem pro orchestr, kterým se odlišil od ostatních hudebníků. Hned od rána na tom pracoval. A stalo se. Vznikl Millerův zvuk, který se od jazzu odlišoval svou inovátorskou verzí. Tento jeho zvuk byl velmi originální, již mnoho hudebníků se o něj pokoušelo, ovšem jen Miller jej dovedl k dokonalosti.

Saxofonistu nechal hrát hlavní klarinet, který hrál melodickou linku s dalším tenorsaxofonem v jedné oktávě se třemi dalšími saxofony. V té době vznikla jeho nejznámější skladba In The Mood. Tón byl kouzelný, úplně si říkal o tanec. Posluchači byli naprosto uchvázeni, tímto výrazným rytmem stále se opakujícím a poté náhle se měnícím. Dalším zajímavým prvkem v jeho tvorbě, bylo však také například míšení černých i bílých hudebníků, hrajících dohromady, v té době velmi neobvyklí a odvážní. Konečně byl doopravdy šťasten. Založil svůj Orchestr Glenna Millera, který se velmi rychle stal populárním a koncertoval pak všude po světě bez konkurence.

Poté, co slavil svůj velký úspěch, rozhodl se, že bude více nápomocen v armádě, a tak pomocí různých dopisů přesvědčil americké letectvo a armádu, aby mohl narukovat a založit zde svůj „modernizovaný armádní band“.

Cestoval po světě a rozveseloval spoustu amerických vojáků. Jednoho dne, někdy v roce 1944 se však jeho letoun při letu do Francie nenávratně ztratil.

Aneta Rektoříková

Věra Ferbasová – komik v sukních (1913 - 1976)

To jsem vám jednou znal jedno děvče, Věra Ferbasová se jmenovalo. Pamatuji si ji od prvních krůčků v našem divadle. A nikdo jí nikdy neřekl jinak, než „sluníčko Věruška“. To bylo zaviněno tím, že o ní kdysi stará paní Brálová, co prodává v trafice u polikliniky, pronesla: „Když se paní Věruška usměje, tak září jako sluníčko.“

Sluníčko Věruška strávila pár let na gymnáziu v Plzni, ale moc dlouho se zde neohrála, a po nějakém čase začala rozdávat své úsměvy na obchodní akademii. Když ji úspěšně dokončila, přesunula své rozdávání radosti do Prahy, kde byla ochotná pomoci každému, kdo přišel do Divadla Vlasty Buriana a hledal sekretářku, aby si u ní mohl koupit lístek na představení.

Jednoho dne se stalo, že herečka Anna Ondráková onemocněla a bylo potřeba najít za ni náhradu. Role, kterou bylo potřeba zahrát, se přesně hodila na naši Věru, a tak netrvalo dlouho a sluníčko Věruška se dostala na jeviště. Zde se osvědčila jako skvělá komička, a to jí pomohlo k rozjetí její hvězdné kariéry herečky za první republiky.

Já jsem se tomu po pravdě ani nedivil, protože ona byla odjakživa ráda ve středu pozornosti a často bavila ostatní lidi. Vždycky jsem na ní obdivoval její dobrosrdečnost. Bylo krásné pozorovat, jak jí dělá šťastnou dělat šťastné jiné. Ale jestli si myslíte, že byla vždycky taková hodná a klidná holka, tak to ne! Uměla se taky pěkně rozlítit. Když byla nazlobená, zrudla jako rajče, což se pod vrstvu make-upu schovalo. Nikdy mě však nepřestane bavit poslouchat její rázný zvukový hlas. A i přes tu ráznost, se čas od času z jejích úst linulo její ladné „jejda“. Tohle slovo měla nějak zvlášť v oblibě. Neodmyslitelně k ní patří malá kabelka, která se jí stále houpá na rameni a ve které nesmí chybět rudá rtěnka ani po bonbónech vonící voňavka.

Věra si po úspěšných divadelních rolích zahrála od roku 1926 i ve spoustě filmů. Takový život jí bavil a naplňoval. Když ale přišli v naší zemi k vládě nacisté, začaly se hodně prosazovat německé filmy a naše Věruška se chtěla vyhnout jejich natáčení, tudíž musela své herectví přerušit. Bylo to pro ni hodně těžké, protože nikde neměla jistotu, že se jí podaří vrátit se zpět do toho života, který měla tolik ráda.

Co ale bylo v jedné chvíli obavou, bylo v druhé velikou úlevou. Sluníčku Věrušce se podařilo v 2. pol. 50. let vrátit zpět na scénu.

Za celou svou kariéru si zahrála ve více než 40 filmech a většinou šlo o komedie. Vždycky, když jdu se psem ven, vzpomenu si na její roli tetičky ve filmu „Jáchyme, hod' ho do stroje“ a na scény s venčením psa Hektora. Sledoval jsem její osud a vždy jsem na ni mohl být právem hrdý. Rozdávala kolem sebe štěstí.

Terezie Hladilová o Charlie Chaplinovi

Protože se mu nikdy nebudu smát

„Zrcadlo je můj nejlepší kamarád. Protože když brečím, nikdy se mi nebude smát,“ to o mně jednou řekl jeden muž, který rozesmával hromady, no – co hromady, přímo haldy lidí, i když jim bylo zrovna do pláče. A tak Vám teď něco povím o svém nejlepším příteli zase já.

Píše se rok 1897 a přede mnou sedí malý chlapec s plnými rty, očima daleko od sebe a vlasy černějšími, než uhel. Je to tady. Osmiletý Charlie poprvé vystoupí na pódiu. Tréma a úzkost mu lomcovaly tělem, bylo to skoro, jako by mu někdo mačkal žaludek. Silně a neúprosně. Chlapec tak trochu čekal na moment, kdy mu tělo praskne a po šatně se rozprskne všechen strach, který ho zrovna šíří zevnitř.

Malý Charlie se do mě zadíval a prstem si setřel stékající slzu z bledého líčka ještě zvýrazněného bělobou. To zvládne. Musí. Věnoval si rozhodný pohled, co na dětské tvářičce vypadal skoro až humorně a vydal se na pódium.

Píše se rok 1907 a přede mnou sedí hoch s nadýchanými rty, velkýma očima a havraními vlasy. Další den je tady. Osmnáctiletý Charlie už zase vystoupí na pódiu. Soustředěně do mě zírá a na tvářích si opravuje černobílý make-up, který mu už začíná zalézat do prvních vrásek smíchu okolo vypuklých očí. Takových věcí já si všímám.

Taky vidím, že mu konečně rostou vousy. Tolik se ke mně v pubertě ve snaze najít první chmýří přibližoval, že jsem vidělo i ty nejmenší póry. Vidělo jsem dokonce všechny záblesky děsu a zlosti. Místa, kde si večer zapomněl smýt bělobu? No samozřejmě, ty jsem vidělo taky. A místa, kde mu onu bělobu propily slzy, nebo kde mu bílé plátno popraskalo od nezadržitelného smíchu? Těch jsem si všímalo jako první.

Píše se rok 1912 a přede mnou sedí mladý muž s širokými rty, s dravostí v očích a černočernými kadeřemi. Velký den je tady. Dvaceti tříletý Charlie se má dnes setkat s filmovým producentem panem Sannettem. Po dlouhé době ho dnes ráno vidím kontrolovat obličej, zda na něm nezůstala ani poslední špetka bílé barvy. Většinou to totiž bývá přesně naopak. A je je. Už zase ta samomluva.

„To zvládneš Charlie, dnes je ten den, na který celý život čekáš. To zvládneš.“

To zvládneš. To zvládneš. To zvládneš. Opakoval pořád nahlas, a zatímco si nervózně mnul ruce, pochodoval kolem dokola jako ztřeštěnec.

Píše se odpoledne Velkého dne roku 1912 a přede mnou sedí mladý muž s širokými rty roztaženými do ještě širšího úsměvu, s úspěchem v očích a černočernými kadeřemi.

„Jo! Jo, do háje! Je to tam!“ Charlie a pan Sannett podepsali smlouvu. Charlie je u filmu. Ranní roztržitost vystřídaly oslavy a citlivému mladému muži se ve vypouklých očích zrcadlil malý ustrašený chlapec, který se do mě znovu i po letech díval s rozhodným pohledem, co ale tentokrát na dětské dušičce vypadal skoro až humorně. A pak? Pak se vydal slavit.

Píše se rok 1914, od Velkého dne uběhly dva roky a přede mnou už nesedí malý kluk s velkým snem, ani hoch s brigádou v cirkuse, ani vyspělý muž, co si za sebou vláčí až moc nevyspělou nervozitu. Píše se totiž rok 1914. A přede mnou, přede mnou sedí herec! Na nohy si pomalu obléká ještě nové boty, dopíná sako a pečlivě urovnává kravatu. Sedí přede mnou herec. Sedí přede mnou herec, který jde zrovna změnit svět. A zatímco si na hlavu nasazuje buřinku, vyměňuje si se mnou poťouchlý úsměv a odchází na scénu s bambusovou hůlkou v ruce, nemá o tom ještě ani tušení.

.

Klára Maňurová

Toyen

Štýrský vešel do bytu. Svůj dlouhý kabát pověsil na věšák hned vedle menšího, ale také mužského saka, zul si boty a zarovnal je vedle střevíčků na podpatku a hlasitě pozdravil. Bez odpovědi. To znamená jediné - Toyen pracuje. Zaklepal na dveře a vešel do místnosti. Byla prosluněná, plná pláten a ověšená obrazy a náčrty.

Toyen k němu seděla zády a malovala.

„Ahoj, Manko,“ pozdravil znovu. Ani nezvedla hlavu od práce a dál malovala. Pozoroval, jak zkušeně klade štětec na plátno a nanáší barvu.

„Copak maluješ?“ zeptal se, ale nečekal odpověď. Byl to ponurý obraz. Z předmětu podobnému odkvetlé pampelišce chmýřím stékala krůpěj krve, za ním byl plot, kterého se držely tři páry rukou. Tedy, dva páry a jedna ruka.

Prohlížel si dílo. Toyen nevrle zavrčela a s třísknutím odložila paletu na stolek. Povzdechla si.

„Já nevím. Je to děs. Tedy úděs. Ano, to je přesnější. Tak to pojmenuji.“

„Proč?“

„Protože krvácí. Jako my. A protože se už dlouho neudrží. Jako my.“

„Proč?“ zeptal se znovu. Vztekla po něm blýskla očima.

„Seifert říkal, že je něco špatně. Heisler se začíná bát, protože je žid. A Breton z Francie píše, že v Německu začíná přituhovat. Všichni vědí, že doba bude zlá, všichni se bojí. Co jiného mám malovat, když se na nás tohle všechno hrne?“

„Manko, neboj se. Všechno to přejde, bude to dobré. Udržíme se. Není třeba strašit.“

Díval se zaujatě na obraz. Šel z něj strach. Nebo spíše neurčité znepokojení. Ale taková byla i ona – mnohoznačná, tajemná, nerozluštitelná.

Konečně vstala a vešla do kuchyně. Uvařil oběma kávu a posadil se k ní ke stolu. Oba upíjeli z hrníčků, ze kterých se kouřilo, oba znepokojení a podivně nevrlí.

Konečně se odvážil prolomit ticho. „Chceš odjet? Možná bychom měli. Nejspíš budu dědit po strýci, který zemřel, budu nás tedy moct uživit. Pojed'me do Francie. Do Paříže.“

Přemýšlela. Mlčela a pozorovala horkou páru. „Možná to přeháním. Třeba se nic tak hrozného nestane. Ale ten pocit mi dává inspiraci. Líbí se mi to. To znepokojení. Dobře se s tím pracuje.“

„Možná se v tom všem jen moc topíš.“

„Jsem malíř smutnej,“ odpověděla prostě. Trvalo mu dlouho, než si zvykl na to, že o sobě Toyen mluví v mužském rodě, bylo to ale její součástí, už si ji bez toho nedokázal představit.

„Já bych rád jel. Někam pryč. Pryč od toho všeho. Ale je tolik, co bychom tu nechali. Je tu Devětsil, naši drazí básníci, Nezval se Seifertem, je tu Mánes a já chci tvořit s tak významnou skupinou výtvarníků. A surrealismus. Kolik práce dalo založit tu surrealistickou skupinu, kolik nás to stálo, to by bylo jako opustit vlastní dítě. A všechny ty výstavy a jméno, které jsem si konečně udělal. Jsem Toyen. Už se mě nikdo neptá, proč mluvím a chovám se jak chlap, a když ano, každému se můžu vysmát, protože já se dokázal prosadit, já dokázal, že jsem stejně dobrý jako oni. Ale já se bojím. Že tohle všechno nebude znamenat nic ve chvíli, kdy začne válka.“

Štýrský sebou trhl, jako by chtěl zahnat všechny špatné myšlenky, oprostit se od nich. Nešlo to.

„Máš pravdu. Tady jsme doma, tady máme všechno. Ale prospělo by nám to. A našemu umění taky,“ přesvědčoval ji.

Vzhlédla k němu a s náhlým přívalem energie a nadšení s ním souhlasila. Byla si vědoma toho, že dokáže všechno. V šestnácti odešla z domu a živila se v továrně na mýdlo. Doted' voněla jako čerstvě oprané prádlo, jako právě umyté ruce, ta vůně se jí držela celý život. Pak se dostala na uměleckou průmyslovku a konečně se z ní stávala malířka. A pak se seznámila s Štýrským. On se stal se jejím strážným andělem, jejím partnerem, její oporou. A její vstupenkou do světa mužů a umělců. Poznala největší francouzské surrealisty v čele s Bretonem. Byla múzou českých básníků, dokonce i Nezval

do ní byl zamilovaný a tajně jí do kapes kabátu strkal útržky básní, Seifert jí dal jméno, a to doslova, když ho napsal na ubrousek v kavárně před jednou její výstavou. Stále má ten ubrousek schovaný a kdykoliv má o sobě pochyby, čte si ho znovu a znovu, těch pět písmen. TOYEN.

Lenka Štěpánová

Bolestné dětství

Ray patřil k chlapcům, kteří neměli vůbec lehký život, ale nedal se a díky tomu se stal jedním z nejlepších hudebníků tehdejší doby. Vyrůstali jsme v neúplné rodině bez otce na Floridě v chudinské černošské čtvrti.

Chlapec byl podle mého názoru hodný, pomáhal rodině se uživit. Krásným úsměvem zpříjemňoval těžké chvíle, vždy voněl díky čerstvě vypranému oblečení a svojí mírností ho měli všichni v okolí v lásce.

Byl pracovitý, už jako malý mně pomáhal s domácími pracemi spolu se svým bratrem. Viděla jsem je, jak například věšivali prádlo, donášeli vodu v kanystrech,... Ray ze všeho nejvíce miloval hudbu. Dokonce se začal učit hrát na klavír v sousední hospodě. Jaký to šikovný chlapec! Když mohl, odběhl si do polí, kde poslouchal zpěv ptáků, šumění stromů,... Tady byl volný, svobodný. Dokonce měl svoje tajné místo, o kterém mi pověděl. Dodnes jsem ráda, že mi jej ukázal.

Jak ale všichni víme, není vždy osud shovívavý. A proto kromě segregace a chudoby trpěl Ray postupnou ztrátou velmi důležitého lidského smyslu-zraku. Už od dětství jsem ho trpělivě učila žít a připravovat se na okamžik, kdy úplně oslepne. Přízpůsobování se této skutečnosti muselo být velmi těžké. Sama jsem se na něj několikrát dívala, jak pláče. Jenže tohle nebylo jediné, co Rayovi ztěžovalo život...

Jednou si opět hrál s bratrem. Běželi závody. Kdo by si pomyslel, že by se něco mohlo stát? Charles vyhrál a na znamení vítězství začal poskakovat kolem kádě plné vody, ale najednou zavrával a spadl do ní. V neckách sebou pleskal, voda stříkala všude kolem. Ray si myslel, že je to součástí hry, ale to se velmi spletl. Bratr sebou pořád škubal, ale on mu vůbec nemohl pomoci, neboť jeho tělo prožívalo šok. Až po chvíli běžel k neckám, kde se odehrával boj o život. Snažil se bratra vytáhnout. Marně. Kvůli nasáklému oblečení byl pro něj moc těžký a on docela slabý hoch nemohl sám nic zmoci. Běžel proto rychle domů mě přivolat o pomoc.

Zděšeně jsem přestala žehlit prádlo, ani jsem nestihla odstavit žehličku z košile, kterou jsem právě dožehlovala a běžela k místu, které se pomalu, ale jistě stávalo pohřebištěm. Celá v šoku a s třesoucím se tělem jsem se domáhala vyprostit syna z vody. Objala jsem jeho bezvládný pas a s mateřskou intuicí,

kteřá předjímalá nešťastnou skutečnost, jej vytahovala. Naposled jsem se snažila syna oživit, ale marně. Kolem panovala bezmoc, smutek, hořkost. Lomila jsem svýma pohublýma pažema k nebi a plakala. Přispěchali i okolní sousedé, ale jen tvořili smuteční zástup. Já, vychovávaná těžkým a nemilosrdným osudem, jsem přijímala mlčky další ránu svého života.

Od té doby si Ray vyčítal, že nemohl zachránit bratra. Velmi tím trpěl. Navíc kvůli utrpenému šoku úplně oslepl a navíc v patnácti letech přišel i o mě, jeho životní oporu.

Dalo by se říci, že už by měl být konec všemu tomu trápení. Přece si už Ray toho zažil dost a navíc v tak mladém věku. Ach, ano. Ovšem Ray se nedal zlomit, což jsem na něm samotném velmi obdivovala.

Ještě před mou smrtí se učil hře na klavír. Hudbu miloval už od narození a ona jediná mu pomáhala se vypořádávat s těžkostmi. Pamatuji si, jak mi vždy s radostí oznamoval, jak se naučil hrát další klavírní variaci.

Poté odjel ke svým příbuzným a už jsme se nikdy neviděli...

Petra Večerková

Vlasta Burian

Vlastu Buriana lidé spíše znají jako „Krále komiků“, veselého člověka co si určitě užíval život a miloval svoji práci. Ale bylo tomu tak i v jeho životě?

Z filmů si Vlastu Buriana pamatujeme jako vysokého a štíhlého muže. Svou postavu si udržoval každodenním sportováním. Jedna pamětnice ho jednou viděla, jak dokonce hází nezaměstnaným dělníkům, kteří hráli fotbal se starým roztrhaným míčem, nový míč, aby mohli lépe sportovat. Hodně lidí ho mělo rádo, ale také jej dost často využívali. Podobně jako ve filmu Ducháček to zařídí. Někteří si o něm dokonce mysleli, že je to „dítě“, že stačilo, abyste mu řekli, že je skvělý herec, a on vás považoval za přítele.

K divadlu ho to táhlo už od dětství. Rodiče jej v tom samozřejmě podporovali, všimli si toho, že má jejich syn talent. K pořádnému divadlu se dostal až roku 1919, kdy se oženil s Ninou Červenkovou. Nina byla jeho velká podpora i opora. Musela být na každém jeho představení. Jeho kolegové tvrdí, že když měla paní Nina zpoždění, tak představení začalo až tehdy, kdy přišla. Jak je o něm velice dobře známo, byl to moc dobrý herec, dokonce nejpopulárnější za 1. republiky.

Ve společnosti byl zábavný, ale doma to s ním měla manželka těžké. Vlasta Burian byl totiž v soukromí melancholický, náladový a trpěl maniodepresivními stavy. Náladu mu zvedlo dobré jídlo, které miloval. Ve své vile zaměstnával kuchaře Jaromíra Trejbala, aby mu každý den připravoval pochoutky, po kterých toužil. Mezi tyto pochoutky patřily lanýže, falešná

pštroší vejce, mořské plody atd. Jeho kuchař byl mimo jiné i výborný společník a pana Buriana vyprávěním o svých kuchařských anabázích a zážitcích. Pan Burian ho dokázal poslouchat i několik hodin, byl to pro něho odpočinek.

Jeho poklidný život trval až do roku 1944, kdy přišel prudký zlom, jak v kariéře, tak i v životě. I když se snažil s Němci spolupracovat, což se mu v budoucnosti nevyplatilo, snažili se ho zlikvidovat. Na začátku 2. světové války o něm napsal německý časopis Vlajka: „Ze všech našich umělců je i nám nejbližší Vlasta Burian. Je nám znám jako charakter národní, je nám známa také jeho píle a houževnatost.“ Po válce, kvůli údajné spolupráci s Němci, byl souzen a trest byl tři měsíce vězení.

Přišel o všechno svůj majetek, ani divadlo mu nebylo vráceno, 5 let nesměl vystupovat a musel zaplatit pokutu půl milionu korun. Jeho přátelé mu nepomohli, nikdo ho v žádném divadle nezaměstnal. Aby měl z čeho žít, musel vzít těžkou manuální práci v dolech v Severních Čechách a také v kuchyni pomáhal loupat brambory. Po těch dlouhých pěti letech se konečně mohl opět vrátit k herectví a ilegálně vystupovat. Bohužel, tvrdá práce a špatná životospráva se na něm podepsala. Scenárista Václav Wassermann vzpomíná: „Za celá léta, co jsem ho znal, se nepamatuji, že by ho bolela hlava, žaludek, v krku, že by měl angínu či chřipku. Byl ztělesněné zdraví. Nikdy nechrapěl, nikdy nebyl hlasově indisponován.“ Už na začátku roku 1955 se jeho zdravotní stav rapidně zhoršil. Kolegové si ho už v tuto dobu vybavují, jak zapomínal text, často musel u mikrofonu i sedět, nemohl stát. V tomto období ale přeci jenom pár filmů ještě natočil, mezi ně patří i velmi známá pohádka Byl jednou jeden král, kde si zahrál i s panem Werichem. A pak přišel roku 1962 jeho konec.

Většina jeho přátel tvrdí, že kdyby nepřišel o všechno a mohl hrát, kdyby nemusel tvrdě pracovat v dole, tak by se určitě dožil o dost vyššího věku.

Viktorie Cenigová

Audrey Hepburn

Byla jednou jedna malá uličnice, kouzelná víla, okouzlující princezna. Byla ze všech nejkrásnější a lidé ji milovali okouzlení její krásou, vlídností a laskavostí. Očarovala je tak mocným kouzlem, že nevyprchalo dodnes. Na Audrey Hepburnové bylo vždycky něco zvláštního, byla skutečný originál, pro mnohé se stala inspirací, trvalou ikonou elegance a vkusu. Její jedinečný styl, krása a energie uchvacují diváky všeho věku. Pomáhá jim doufat, snít a smát se. Takové je kouzlo Audrey Hepburnové.

Příběh Audrey Kathleen Rustonové se mnohdy čte jako pohádka. Narodila se 4. května 1929 Bruselu, v bohaté rodině s aristokratickými kořeny. Od dětství se věnovala baletu, díky tomu získala krásné držení těla a půvab, kterým se vyznačovala nejprve jako modelka a později jako herečka. Už jako mladá začínající herečka prokazovala vrozený talent, kterého si brzy všimli ti správní lidé. Mladé děvče ze sboru se zdánlivě přes noc stalo filmovou hvězdou a celebritou, která budila obdiv po celém světě. Plnila přední stránky novin a získávala prestižní ceny, ale tak jako některé pohádky jsou ponuré, i příběh Audrey měl svou temnou stránku.

Audrey zažila i hrůzy války, a proto nikdy nezapomněla, jaké to je opravdu hladovět, nikdy nepřestala být vděčná za potravinovou pomoc, kterou dostávala ona i ostatní děti za války od spojených národů. Z vděčnosti splácela tento dluh znovu a znovu ve své dobročinné práci pro dětský fond OSN téměř do konce svého života.

V osmnácti letech dostala Audrey v Amsterdamu svou první filmovou roli. Hrála letušku v krátkém vzdělávacím snímku – *Holandsky, v sedmi lekcích*. Po přestěhování do Londýna získala stipendium na prestižní baletní škole, začala také pracovat jako modelka a fotomodelka a prokázala mimořádný cit pro fotografii. Fotografové ji milovali a s jejich souzněním vzešly nádherné a nápadité snímky, které jsou dodnes považovány za umělecká díla.

Postupem času získala první malé role v muzikálech i filmech, jeden z nich – *Jedeme do Monte Carla*, přinesl v její kariéře zlom. Hlavní scéna s Audrey se natáčela v hale Hotelu Pari na francouzské riviéře. Šťastnou náhodou se u natáčení objevila spisovatelka Colette, která hledala představitelku hlavní postavy pro divadelní adaptaci svého románu *Gigi*, která se měla hrát na Broadwayi. Hned jak Colette Audrey zahlédla, zvolala: Ty jsi moje Gigi! Z Audrey Hepburnové se nyní stala hvězda Broadwaye a už brzy měla oslnit i Hollywood.

Její první opravdu větší role byla ve filmu *Prázdniny v Římě*, kde si zahrála princeznu na útěku. Film sklidil neskutečný úspěch, a proto Audrey dostala za tento film Oscara. Zahrála si také ve filmu *Usměvavá tvář*, který se točil hlavně kolem tance, zpěvu a módy, což ji neskutečně bavilo.

Audrey milovala rodinný život a péči o své jediné dítě. Často říkala, že má obrovskou potřebu milovat a být milována. Přesně to našla v mateřství. Ale i když přála zůstat matkou na plný úvazek, věděla, že musí pracovat, aby zajistila rodinu. V té době přišla role, která je s Audrey Hepburnovou navždy pevně spojena. Snídaně u Tiffanyho navždy učinila z Audrey ikonu módního stylu, vzor pro následující generace.

Filmy Audrey Hepburnové nám dodnes dávají naději a inspiraci. Dodnes mává svou kouzelnou hůlkou, která zmírňuje utrpení dětí v nouzi. Díky jejímu pohádkovému kouzlu je svět o něco lepší.

Barbora Dostálová

Edith Piaf

Ze spánku mě probudil sladký polibek. Otevřela jsem oči a uviděla Marcela. Okamžitě jsem ho objala a líbala. Držel mě pevně a nepouštěl. V objetí jsme leželi asi pět minut, pak jsem vyskočila z postele a běžela mu uvařit kávu. Když jsem se vrátila, nebyl tam.

Začala jsem zběsile lítat po velkém prostorném domě sem a tam. Služebnictvo se na mě dívalo sklesle. Znejistila jsem a řvala po nich: „Kde je Marcel! Kde je Marcel!“ Byla jsem zmatená a nechápala jsem, co se stalo. Jeden z nich ke mně přišel a řekl tu hroznou zničující větu: „Letadlo, ve kterém měl přiletět, se zřítilo. Je mi to líto.“

Simon mě okamžitě chytila a přidaly se k ní ještě další dvě ženy, které se staraly o dům. Držely mě pevně a já jsem se jim usilovně snažila vymanit. Hrozně jsem brečela, hrozně jsem se bála a klepala. Žaludek se mi svíral tak moc, že jsem myslela, že budu zvracet. Bylo mi tak strašně blbě, že kdyby byl někde chlast a možnost to skončit, udělala bych to. Jenomže Simon zamkla, a hlídali mě v domě opravdu hodně. Nemohli přece dopustit, abych jim umřela. Všichni mě chtěli. A Simon mě měla ráda. Vyrůstali jsme spolu na ulici, tak se není čemu divit.

Omdlela jsem. Co bylo potom, nevím. Přišla ke mně Simon a chytila mě za ruku. Chvíli jsme jen tak mlčky seděly a já jsem doufala, že se mi to jenom zdálo.

„Je mi to tak líto!“ vysoukala ze sebe Simon.

„Ale vždyť on už byl tady u mě. Vždyť jsem s ním mluvila, líbala ho, objímala. To není možný!“ křičela jsem po ní. Krve by se ve mně nedořezal, kdybych se dozvěděla, že to byl jen pouhý sen.

„Edith, byla jsi sjetá, chápeš? Měla jsi halucinace!“ osočila se na mě Simon.

Opět jsem spustila svoji scénu. Simon jen seděla a snažila se mi dát najevo svůj soucit. Řvala jsem, vším jsem mlátila, kopala jsem kolem sebe, třepala se, až nakonec jsem celá vyčerpaná ulehla a bezmocně jsem hleděla do stropu.

Uběhla asi hodina, Simon u mě pořád seděla. Něco si četla. Po chvíli ale dodala: „Za pár hodin máš ten koncert. Chápu, že na to nejsi připravená, ale musíš. Je to tvoje jediná šance, jak se znovu zviditelnit.“

„Simon! Já nechci, rozumíš? Nechci! Nechci! Nechci! Prostě ne!“ zaječela jsem. Nikoho snad vůbec nezajímá, že já mám problém, že právě mně se stala tahle tragédie. Ale půjdu tam.

Lidi tleskali. Tleskali jak o život. Slyšela jsem to i ve svém pokoji. Den předtím se mi přesně o tomhle zdálo. Myslela jsem si, že tu se mnou bude Marcel, že tu bude stát, aby mi řekl zase nějaké z těch jeho povzbuzujících slov. Ale on tady není!

Po tváři mi tekly slzy. Kolena už taky nevydržela tuto velkou zátěž a v momentě, kdy jsem pomyslela na Marcela, se podlomila a já upadla celá zničená na zem. Bylo mi z toho všeho na nic. Pořád se za něčím honit, pořád o něco usilovat, bez ustání se přetvařovat, doufat v lepší život. Nic z toho se nestane! „Terezičko! To mě vůbec neslyšíš?! Ty to snad nevidíš!“ zakřičela jsem ze všech sil. Odpovědi se mi opět nedostalo.

Simon zabouchala na dveře. „Co je s tebou?! Už máš být dávno na jevišti! Dělej, Edith!“ zakřičela přes ně.

„Simon, pojd' sem, prosím,“ řekla jsem bezmocně.

Opatrně otevřela dveře a podívala se na mě tázavým pohledem.

„Dej mi ty prášky,“ poprosila jsem. Nic se nedělo, jen na mě zírala a bylo na ní vidět brzké odmítnutí. „Říkám, dej mi ty prášky, neslyšíš?!“ zaječela jsem. Simon se bála, bylo to na ní vidět, ale já jsem nemohla čekat, než se rozmyslí. Nedala by mi je. Já bez nich ale nevystoupím. Spolkla jsem dvě pilulky a vydala se na cestu směrem k červené oponě. Byla jsem zase nastrojená jak na karneval, ale lidem se to prý líbí. Červená rtěnka, černé vlasy vyladěné natáčkami a černé šaty do půlky kolen, výborná kombinace na pohřeb nebo do bordelu.

Šla jsem v dlouhé úzké uličce, která vedla až ke dveřím na pódium. Otevřela jsem a do obličeje mi vletěly ostré paprsky reflektorů. Prášky už začínaly fungovat a já jsem se začínala cítit jako v nebi. Došla jsem k mikrofonu, který stál mezi dvěma rudými oponami, přímo uprostřed jeviště. Lidi na mě zírali jak na boha. Začala hrát hudba a já jsem hrubým hlasem začala zpívat tu jejich oblíbenou píseň „Non, Je ne regrette rien“. Zpívala jsem a prožívala každé slovo, které je pro něj. Ta slova jsou pro Marcela. Chytla jsem mikrofon a praštila jsem s ním o zem. Chvíli jsem se dívala do publika. Bylo těžké ticho a mně bylo dobře. Odbelhala jsem se pryč z jeviště do pokoje. Slyšela jsem rozruch, ale bylo mi to jedno

„Ty jsi sjetá! Zase jsi sjetá! Kdy už dospěješ!“ řvala na mě Simon a já jsem se v tu ránu začala z plna hrdla smát. Práskla dveřmi.

„Ne, ničeho nelituji! Ne, vůbec ničeho!“ křičela jsem do ticha. Pak jsem se napila vodky, která měla své místo u líčícího stolu, a v tu chvíli mě zahalila tma. Uvnula jsem.